

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO**

**ONOR. IMHALLEF
ALBERT J. MAGRI**

**ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA**

Seduta tat-13 ta' Marzu, 2007

Appell Civili Numru. 305/2006/1

**Dr. John Refalo bhala mandatarju specjali ghan-nom
u in rapprezentanza ta' l-assenti John u Susan Gray**

v.

Garden of Eden Limited

Il-Qorti:

Dan hu appell minn decizjoni moghtija mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fis-6 ta' Ottubru, 2006, li in forza tieghu ordnat li sentenza moghtija mis-Central London County Court fl-Inghilterra, fl-14 ta' Dicembru, 2005, titqies bhala wahda ezegwibbli f'Malta. B'dik is-sentenza is-socjeta` Garden

Kopja Informali ta' Sentenza

of Eden Ltd. giet ikkundannata thallas lil John u San Gray spejjez f'ammont ta' £stg4,000. L-ewwel Qorti ordnat l-eskuzzjoni tas-sentenza fit-termini ta' l-Artikolu 33 tar-Regolament tal-Kunsill 44/2001 ta' l-Unjoni Ewropea.

Is-socjeta` Garden of Eden Ltd. interponiet appell mill-imsemmija decizjoni ai termini ta' l-Artikolu 43 tat-Tieni Sezzjoni tal-Kapitolu III ta' l-imsemmija Regolamenti ta' l-Unjoni Ewropea.

Is-socjeta` appellanti iddefiniet l-aggravju taghha b'dan il-mod:

“Illi l-aggravju tas-socjeta` appellanti huwa car u manifest u jikkonsisti fis-segwenti

1. Sentenza pronuncjata fi Stat Membru ta' l-Unjoni Ewropeja (*Member State of origin*) tista' fuq talba tal-parti interessata tigi dikjarata ezegwibbli fi Stat Membru iehor ta' l-Unjoni Ewropeja (*Member State addressed*) a tenur tar-Regolament 44/2001, basta li certi kondizzjonijiet fundamentali jigu sodisfatti.

1.1 Il-Qorti tal-*Member State addressed* quddiem liema ssir it-talba ghad-dikjarazzjoni ta' ezegwibilita` ta' sentenza pronuncjata minn Qorti fil-*Member State of origin* ghandha l-ewwel u qabel kollox taccerta ruhha li kull wahda mill-kondizzjonijiet fundamentali necessarji sabiex tali sentenza tigi dikjarata ezegwibbli fil-*Member State addressed* a tenur tar-Regolament 44/2001, effettivament giet sodisfatta.

1.2. Dawn il-kondizzjonijiet fundamentali huma s-segwenti:

(i) *that the case falls within Regulation 44/2001, or the Brussels or Lugano Convention, as the case may be, both as to its subject matter and by reference to the transitional provisions;*

(ii) *that the judgment is one falling within the definition provided by Art.32;*

(iii) *that the judgment is at least provisionally enforceable in its state of origin; and*

(iv) *that the application for an order authorizing the enforcement is made by an 'interested third party'.*

1.3. Is-socjeta` appellanti tissottometti li fil-kaz odjern l-Ewwel Onorabbli Qorti naqset milli taccerta ruhha li l-precitati kondizzjonijiet necessarji ghad-dikjarazzjoni ta' ezegwibilita` hawn Malta tas-sentenza pronuncjata mis-Central London County Court a tenur tar-Regolament 44/2001 gew kollha sodisfatti, kif rikjest mid-duttrina in materja.”

Is-socjeta` appellanti mhux qed tikkontesta dak li hi telenka bhala kondizzjonijiet numri (ii), (iii) u (iv), izda qed tikkontesta l-ewwel kundizzjoni, u ssostni li dik il-kundizzjoni ma avveratx ruhha peress li skond l-Artikolu 66 tar-Regolament, l-istess Regolament japplika “*to legal proceedings instituted and to documents formally drawn up or registered as authentic instruments after the entry into force thereof*”. Mhux kontestat li dan ir-Regolament dahal fis-sehh hawn Malta fl-1 ta' Mejju, 2004, meta Malta formalment saret membru ta' l-Unjoni Ewropea. Din hi r-“relevant date” meta r-Regolament 44/2001 dahal fis-sehh hawn Malta, u la darba jirrizulta mill-atti li l-proceduri gudizzjarji gew ipprezentati gewwa l-Inghilterra fil-15 ta' Dicembru, 2003, in principju l-istess Regolament ghandu jitqies mhux applikabbli. B'referenza ghas-sottomissjoni ta' l-intimat nomine fuq dan il-punt, din il-Qorti tqis li r-riferenza ghal “legal proceedings” f'dak l-Artikolu qed jirreferi ghal dawk l-atti li originarjament taw lok ghas-sentenza li r-rikonoxximent taghha jkun qieghed jintalab, u mhux ghal dawn il-proceduri intizi biss ghar-rikonoxximent jew ghall-infurzar tas-sentenza.

Dan premiss, l-Artikolu 66 tar-Regolamenti jikkontjeni, pero`, “*transitory provisions*” li skond s-socjeta` appellanti wkoll ma japplikawx ghall-kaz in ezami. Is-subartikolu (2) ta' dana l-Artikolu jipprovdi dan li gej:

“However, if the proceedings in the Member State of origin were instituted before the entry into force of this Regulation, judgments given after that date shall be recognized and enforced in accordance with Chapter III, (a) if the proceedings in the Member State of origin were instituted after the entry into force of the Brussels or the Lugano Convention both in the Member State of origin and in the Member State addressed; (b) in all other cases, if jurisdiction was founded upon rules which accorded with those provided for either in Chapter II or in a convention concluded between the Member State of origin and the Member State addressed which was in force when the proceedings were instituted.”

Tajjeb li f'dan l-istadju l-Qorti taghmel reassunt tal-fatti li taw lok ghall-din il-procedura. Susan u John, konjugi Gray, it-tnejn domiciljati fir-Renju Unit, fis-16 ta' Jannar, 2002, akkwistaw *package holiday* ghal Malta minghand is-socjeta` Travelsphere Ltd, li hi socjeta` registrata u domiciljata fir-Renju Unit. Din il-vaganza kienet tiswa £stg638, u kienet tinkludi l-biljetti ta' l-ajru, it-transfers u l-akkomodazzjoni f'lukanda prenotata. Dawn it-turisti gew avzati wkoll li jekk waqt il-btala taghhom hawn Malta jkunu jridu jiehdu xi *tour* partikolari ghal xi post jew attivita` li kienet tinteressahom, setghu jaghmlu dan billi jibbukjaw u jhallsu ghat-*tour* fil-lukanda fejn kienu akkomodati. Fil-fatt, waqt li l-konjugi Gray kienu Malta, hallsu ghal *excursion* ta' gurnata ghal Ghawdex li sehhet fid-29 ta' April, 2002.

Il-*coach* fuq liema kienu passigieri l-konjugi Gray waqt din l-*excursion* kienet proprjeta` ta' u/jew operata mis-socjeta` appellanti, li hi socjeta` li tipprovdi servizzi ta' trasport u li hi kostitwita u domiciljata Malta. Dakinhar ta' l-*excursion* il-*coach* fuq liema kienu passiggieri Susan u John Gray kienet involuta f'incident tat-traffiku u l-istess konjugi Gray sfaw feruti f'dan l-incident. Susan u John Gray jikkontendu li l-incident tat-traffiku u l-allegati griehi li huma sofrew b'konsegwenza ta' l-istess jikkostitwixxu ksur ta' l-obbligi kontrattwali assunti fil-konfront taghhom, u in bazi ghal tali pretensjoni, istitwew azzjoni ghad-danni quddiem il-Kingston Country Court kontra s-socjeta` Travelshere Ltd. bhala “First Defendant”, u kontra s-

socjeta` appellanti bhala "Second Defendant". In segwitu l-kaz gie trasferit quddiem ic-Central London County Court li hija l-Qorti li ppronuncjat is-sentenza li giet dikjarata ezegwibbli hawn Malta mill-ewwel Qorti in forza tad-decizjoni appellata.

Fid-dawl ta' dawn il-fatt, din il-Qorti issa sejra titratta t-*transitory provision* ta' l-Artikolu 66 tar-Regolament 44/2001, biex jigi deciz l-applikabbilita` o meno ta' dak ir-Regolament ghall-kaz in kwisjtoni.

L-ewwel konsiderazzjoni mhux applikabbli ghal Malta peress illi sa llum, la l-Brussels Convention u lanqas il-Lugano Conventions ma huma fis-sehh hawn Malta. Fil-fatt jidher li l-Att dwar ir-Ratifika ta' Konvenzjonijiet dwar Procedura Legali (Kap. 443 tal-Ligijiet ta' Malta), li dahal in vigore fl-1 ta' Awwissu, 2006, ghalkemm originarjament intiz sabiex idahhal il-Konvenzjoni ta' Lugano fis-sehh f'Malta, gie emendat sabiex thassret kwalunkwe referenza ghall-istess Konvenzjoni fl-abbozz kif finalment approvat.

Lanqas ma jidher li tezisti xi konvenzjoni fir-rigward bejn Malta u r-Renju Unit li tiddetermina l-gurisdizzjoni bejn il-qrati ta' l-imsemmija zewg stati fejn il-partijiet involuti jkunu domiciljati f'kull wiehed minnhom.

Jibqa', ghalhekk, x'jigi kunsidrat jekk il-Qorti Ingliza kellhiex gurisdizzjoni "*founded upon rules which accorded with those provided for in Chapter II*". Kif intqal fil-European Civil Practice (Alexander Layton et, ed., Sweet and Maxwell, Volume 1, 2nd Edit. 2004; para 31.008 pagna 1082),

"the direct rules of jurisdiction in Chapter II are treated as indirect rules of jurisdiction. If a court in the state of origin has assumed jurisdiction over a defendant on a basis which accords with Chapter II, whether or not it also accords with any bilateral rules in force between that state and the state addressed, and whether or not the state addressed would, but for the Brussels-Lugano regime, have recognized the jurisdiction of the court in the state of origin, the judgment is to be recognized and enforced under Chapter III."

Il-gurisdizzjoni tal-Qorti skond dawn ir-regoli ivarjaw skond jekk l-obbligazzjoni titwelidx *ex contractu* jew *ex delictu*.

Fil-kaz ta' obbligazzjonijiet naxxenti *ex contractu*, il-principju generali jaghti gurisdizzjoni "*in the courts of the place of performance of the obligation in question*"¹, filwaqt li f'kaz ta' obbligazzjonijiet li jitwieldu *ex delictu*, il-gurisdizzjoni hija f'idejn "*the courts of the place where the harmful event occurred or may occur*"².

Annalizat in-negozju in kwistjoni, din il-Qorti tara li l-bazi ta' l-ilment tal-konjugi Gray huwa l-kuntratt li sehh bejnhom u t-tour operator. Ma hemmx dubju li l-*package tour* li dawn akkwistaw fir-Renju Unit fis-16 ta' Jannar, 2002, huwa kuntratt li l-konjugi Gray iffirmaw ma' Travelsphere Ltd. Dan il-kuntratt hu veru, ma kienx jinkludi l-*excursions*, li kienu *optional*, pero` bhala parti mill-*package* it-turisti gew invitati jiehdu dawn l-*excursions* mil-lukanda stess, kif fil-fatt gara. Il-konjugi Gray ma kkontrattawx ghar-rashom ma' xi ditta lokali li tofri dawn it-*tours*, izda ikkuntrattaw ma' min qalulhom Travelsphere Ltd. u mill-post minn fejn qalulhom. Ghalkemm dawn l-*excursions* kienu "optional", kienu nkluzi fil-vaganza u ittiehdu mill-konjugi Gray fil-kuntest tal-*package holiday* li kkontrattaw fl-Inghilterra.

Barra minn dan, meta huma ibbukjaw l-*excursion*, ma qabdux u marru fuq il-*coach*, halsu ghall-vjagg u daqshekk. Presumibilment, huma ibbukjaw *tour* komplut, li kien jinkludi t-trasport ghad-diversi lokalitajiet f'Ghawdex, u s-servizz ta' *tour guide*. Kwindi, meta hadu din l-*excursion*, (kif iddeskriviet l-istess *tour* is-socjeta` appellanti) huma gew imweghda servizz u dan a bazi ta' kuntratt. Il-konjugi Gray ikkuntrattaw ghal *tour* ta' gurnata gewwa l-gzira ta' Ghawdex, u jekk sofrew xi danni fl-esekuzzjoni ta' dan is-servizz, dan ikun rizultat ta' ksur ta' obbligazzjoni kuntrattwali. L-*excursion* ghal Ghawdex gie prenotat ma' *tour operator* indikat mis-socjeta` Travelsphere, u s-socjeta` Garden of Eden Ltd. kienet

¹ Ara l-Artikolu 5(1)(a).

² Ara l-Artikolu 5(3).

sub-contractor imqabnda biex tipprovdi assistenza fit-tweqqieg ta' parti mit-*tour*. Wiehed jista' jghid li, allura s-socjeta` appellanti, *qua sub-contractor*, m'ghandhiex relazzjoni diretta mal-konjugi Gray, pero`, kwalunkwe responsabbilita` li din jista' jkollha hija derivanti *ex contractu* u mhux mod iehor.

Issa hu veru li, bhala principju generali, f'kaz ta' obligazzjoni *ex contractu*, il-gurisdizzjoni hi f'idejn dawk il-qrati tal-pajjiz li hu il-*place of performance*, u f'dan il-kaz, dan il-pajjiz kien Malta; pero`, il-Kapitolu II tar-Regolament jittratta wkoll dwar il-gurisdizzjoni f'kaz ta' kwistjonijiet naxxenti minn *consumer contracts*. Mid-definizzjoni ta' *consumer contract* fl-Artikolu 15 tal-Kapitolu II, insibu li, fil-fatt, il-kuntratt in kwistjoni huwa *a consumer contract*, ghax huwa kuntratt li sar *with a person who pursues commercial or professional activities in the Member State of the consumer's domicile or, by any means, directs such activities to that Member State or to several states including that member state, and the contract falls within the scope of such activities*. F'dan il-kaz il-kuntratt sar ma' kumpanija ta' l-ivvjaggar li hi domiciljata u topera fir-Renju Unit, u gie konkluz u iffirmat fir-Renju Unit, u l-konjugi Gray dahlu fil-kuntratt ghall-*excursion* ghal Ghawdex wara invit partikolari fil-*package holiday* li huma xtraw. Il-kuntratt ghall-*excursion* kien marbut ma' u incidental ghall-*package holiday* li l-konjugi Gray hadu fir-Renju Unit, u bhala tali ghandu jitqies bhala *consumer contract*, mehud in konsiderazzjoni wkoll li, ghall-fini ta' dan il-kuntratt, il-konjugi Gray ghandhom jitqiesu li jikkwalifikaw bhala *consumers*, peress li kienu qed jagixxu *in a private capacity... and not in the course of their business to pay by instalments for goods and services used* (European Civil Practice *ibid*, para. 17.012 pagna 580).

Darba hu hekk, l-Artikolu 16 jipprovdi li:

"A consumer may bring proceedings against the other party to a contract either in the courts of the Member State in which that party is domiciled or in the courts for the place where the consumer is domiciled".

Kwindi l-konjugi Gray setghu, kif ghamlu, jipprocedu bil-kaz taghhom gewwa r-Renju Unit, u l-gurisdizzjon tal-Qorti Ingliza kienet “founded upon rules which [accord] with those provided for... in Chapter II ...”.

Din ir-regola partikolari ma tapplikax f'kaz li l-“*consumer contract*” ikun “*a contract of transport*”³, pero`, kif gia` gie osservat, il-kuntratt, anke dak partikolari ghall-*excursion*, ma kienx wiehed ghat-trasport biss, izda ta' *tour comprehensive* li kien jinkludi, wara ghazla maghmula mill-konjugi Gray, *excursion* ta' gurnata f'Ghawdex, u kwindi mhux milqut bl-eccezzjoni.

Apparti dan, l-Artikolu 6 tar-Regolament 44/2001 jittratta wkoll sitwazzjoni fejn ikun hemm aktar minn konvenut wiehed u li jkunu domiciljati fi stati differenti (bhal fil-kaz in kwistjoni). Dan l-Artikolu jipprovdi li:

“A person domiciled in a Member State may also be sued ... where he is one of a number of defendants, in the courts for the place where any of them is domiciled, provided the claims are so closely connected that it is expedient to hear and determine them together to avoid the risk of irreconcilable judgments resulting from separate proceedings”.

F'dan il-kaz, l-obbligazzjonijiet in kwistjoni, anke jekk trattati separatament, huma, kif intwera, naxxenti *ex contractu* peress li, f'kull kaz, jezisti vinkolu kontrattwali bejn il-partijiet involuti. Din il-Qorti tifhem li bejn il-“kuntratti” hemm zgur konnessjoni cara li ddahhal *in vigore* l-applikazzjoni ta' dan l-Artikolu. Ma jaghmilx sens li tittiehed azzjoni kontra Travelsphere Ltd. indipendenti mill-azzjoni kontra s-socjeta` appellanti, bir-riskju li jkun hemm decizjonijiet irrikonciljabbli fil-konfront tat-tnejn fir-rigward ta' l-istess *event* dannuz. Bir-riskju li zewg qrati jaghtu xejra differenti lin-natura tal-kuntratt, bir-rizultat li l-konjugi Gray jispicaw jifnu fin-nofs bla ebda rimedju, huwa deziderabbli li l-kaz jinstema' minn Qorti wahda u la darba dik maghzula hija dik fejn wiehed mill-konvenuti huwa domiciljat, il-gurisdizzjoni ta' dik il-qorti, anke fir-

³ Ara l-Artikolu 15(3).

Kopja Informali ta' Sentenza

rigward tal-konvenut l-iehor (is-socjeta` appellanti), hija radikata skond il-provediment ta' l-imsemmi Artikolu 6.

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet premessi, tiddisponi mill-appell billi tichad l-istess, u tikkonferma d-decizjoni moghtija mill-ewwel Qorti fis-6 ta' Ottubru, 2006.

L-ispejjez ta' din il-procedura, minhabba n-novita` tal-kaz, jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----